

Волфганг Амадеус Моцарт
Емануел Шиканедер

ПРИКАЗКА
ЗА
ВЪЛШЕБНАТА ФЛЕЙТА

Адаптация Юлия Спиридонова
Илюстрации Пенко Гелев

enthusiast

ПРИКАЗКА
ЗА
ВЪЛШЕБНАТА ФЛЕЙТА

© проф. Борис Парашкевов, превод, 2013
© Юлия Симеонова Спиридонова, адаптация, 2013
© Пенко Гелев, илюстрации, 2013
© Пенко Гелев, дизайн на корицата, 2013
© „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2013
© Фондация „Културни перспективи“, 2013
ISBN 978-619-164-062-1 [Издателство „Ентусиаст“]
ISBN 978-619-90091-1-6 [Фондация „Културни перспективи“]

Превод на оригиналното либрето проф. Борис Парашкевов
Автор/адаптация Юлия Симеонова Спиридонова
Художник илюстрации Пенко Гелев
Художник и дизайн на корица Пенко Гелев
Консултант Пенка Казанджиева
Редактор Ганка Константинова
Коректор Снежана Бошнакова
Прегнечат Анна Георгиева
Печат МУЛТИПРИНТ ООД

**МУЗИКАЛНИ ИЗВАДКИ
НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА:**

Царица на нощта Пламена Гургинова
Зарастро Христо Стойнов
Памина/Папагена Ралица Ралинова
Памина Емилия Кирчева
Тамино Кирил Шарбанов
Папагено Петър Димов

**СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
НА БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО**
Главен диригент Емил Табаков

**ЕКИП КЪМ БЪЛГАРСКО
НАЦИОНАЛНО РАДИО В СЪСТАВ:**
Екатерина Дочева, Людмила Герова, Георги
Еленков, Данаил Иванов

АУДИО ДРАМАТИЗАЦИЯ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА:

Разказвач/Режисьор Мариус Донкин
Царица на нощта Бойка Велкова
Зарастро Марин Янев
Памина/три момчета Илиана Коджабашева
Тамино Кирил Бояджиев
Папагено Валентин Ганев
Папагена/три момчета/рози Ина Кънчева
Моностатос Стефан Къшев
Първа дама Силвия Лулчева
Втора дама Параскева Джукелова
Трета дама Радена Вълканова
Жреци/Говорител Тодор Близнаков, Весо Цанев
Роби и други Тодор Димитров

**ЕКИП КЪМ БЪЛГАРСКО
НАЦИОНАЛНО РАДИО В СЪСТАВ:**

Пламен Петров, Елена Чангъррова, Иван Николов,
Константин Райдовски

Продуцент Ина Кънчева
(Фондация „Културни перспективи“)

**ГЕНЕРАЛЕН СПОНСОР
КЦМ Пловдив**

С ПОДКРЕПАТА И ПАРТНЬОРСТВОТО НА:
ИМАF-International Music&Art Foundation –
Международна фондация за музика и изкуство
Издателство „Ентусиаст“
Българско национално радио
Столична община, Програма „Култура“

СПЕЦИАЛНИ БЛАГОДАРНОСТИ КЪМ:

Асен Попов, Виктория Бисерова, Валерий
Тодоров, Георг Лихтенщайн, Емил Табаков,
проф. Боряна Христова, Иван Токаджиев,
Боряна Ламбрева, проф. Емилия Коларова,
Антоанета Апостолова, Лили Червелякова,
Моник Утар, Мара Русинова, Явор Кънчев,
Елизабет Шишкова, Краси Генова, Маестро
Михаил Ангелов, Асен Тодоров, Ирина Величкова
Фондация за професионални медии
(Асен Попов, Веселин Кюркчиев,
Пламен Сакалийски, Даниел Лазаров,
Мария Попова, Мила Козарова, Рада Гъонова),
Фондация „Авансцена“, „Активист 38“.

Волфганг Амадеус Моцарт
Емануел Шиканедер

ПРИКАЗКА
ЗА
ВЪЛШЕБНАТА ФЛЕЙТА

Адаптация
Юлия Спиридонова

Илюстрации
Пенко Гелев

Културни перспективи

enthusiast

Дъждовните капки ритмично потропваха по прозореца. Обикновено Филип откриваше музика във всеки звук, но днес това го гразнеше. Нямаше ли този дъжд най-после да спре?

Момчето опря чело на хладното стъкло. Лицето му гореше.

– Сигурно пак се разболявам – прошепна той.

– Сигурно пак се преструваш на болен – измърмори Ники зад него.

Филип не отвърна нищо, знаеше, че няма смисъл да спори със сестра си. Така или иначе, Ники винаги печелеше.

Момчето продължи да се взира навън. Той видя как баща им излиза от Операта и тичешком преминава през площада. Когато наближи фонтана, струите изригнаха и разкъсаха плътната дъждовна завеса. Разноцветните чадъри на минавачите заприличаха на екзотични цветя, които обградиха баща им и той изчезна в тълпата.

Филип се обърна към Ники. Тя съсредоточено играеше на някаква електронна игра. Както винаги, Ники се правеше, че ѝ е все едно, но брат ѝ не вярваше да е така. Казват, че близнаците имат специална връзка – например умеят да четат мислите си. Може би това се отнася дори до онези близнаци, които никак, ама никак не си приличат.

– Може ли точно сега да ми падне батерията! – избухна Ники и хвърли играта. После скочи от стола и започна да рови в раницата си. – На всичкото отгоре съм си забравила и телефона!

Ники отново се тръсна на едно от креслата. Старинният виенски стол жалостиво изскърца. Филип ѝ подаде своя телефон.

– Вземи моя, преди да си строшила нещо.

Ники го грабна и потъна в поредната глунава изричка. Този път трябваше да цели разни неща с торти, за което очевидно се искаше пълна концентрация.

Филип отново се приближи до прозореца. От кабинета на дядо им се откриваше невероятна гледка. Имаше си своите предимства да си директор на Операта, макар че Филип, честно казано, не можеше да се сети за нищо

друго освен за гледката. Само при мисълта, че задължително трябва да присъства на всяко представление, дори на репетициите... Не, благодаря.

Дядо им нахлу в кабинета, както винаги, в чудесно настроение. Танани-каше си нещо, сто процента беше ария от някоя опера, какво друго?

– Тук ли сте вече? Мислех, че ще дойдете по-късно.

– Татко имаше важна среща – измърмори Ники, без да престава да хвърля прасета.

Татко им знаеше, че колкото и рано да се отбие в Операта, дядото вече щеше да е там.

– Мама замина рано сутринта, още с първия полет – добави Филип.

Когато нямаше кой да остане с близнаците, родителите им ги водеха в Операта. Другите деца ходеха на занималня, а близнаците – на опера. Не че за толкова време я бяха заобичали. Нямаха друг избор, пък и понякога в Операта можеше да бъде доста приятно – стига да не те карат да присъстваш на репетициите...

Дядо им погледна големия календар над писалището си.

– Защо днес не е учебен ден?

– Учебен е – увери го Филип.

Ники хвърли още една торта.

– Изключиха ме за една седмица.

– Защо?

– Заради сбиване.

– Третото от началото на учебната година – каза Филип сякаш на себе си.

– Сбиване? Ники! – дядо им сякаш не можеше да повярва на ушите си. – Ами Филип? И той ли участва?

– Ами! Ще участва...

Ники погледна нежното лице на брат си. Филип се изчерви.

– Защо тогава и Филип не е на училище? – попита дядо им.

– Напусна с мен. От солидарност – отвърна Ники и се изплези.

– Това да ти е за последен път – предупреди я Филип.

Дядо им се разсмя, но се опита да се престори, че кашля. Не се получи.

– А сте вече на единайсет – каза той с укор.

– Сбиването стана в петък – оправда се Ники. – Тогава още бяхме на десет.

– Тоест, от вчера – край. Никакви сбивания, отстранявания от училище и прочие? – дядо им звучеше заинтригуван.

Ники измънка нещо, което много приличаше на закана. Филип и дядо му се спогледаха с усмивка – Ники си беше Ники, какво да я правиш.

– Е, как мина празненството вчера? – попита дядо им и седна зад писалището.

Това беше последното нещо, което близнаците искаха да обсъждат сега. Всъщност самото празненство беше чудесно. Жалко, че дядо им не можа да дойде. И подаръците бяха страхотни (може би защото техните ги бяха купили преди случилото се в училище). Само че, след като всичко приключи, малко след като си замина и последното дете, родителите им се скараха ужасно, наистина ужасно. Напоследък се караха непрекъснато. Можеха поне на рождения им ден да запазят някакво приличие, но те – не!

– Ще се разведат, това е – вдигна рамене Ники.

– Няма! – изкрещя Филип.

– Няма – друг път. Крайно време е да го приемеш.

– Глупачка!

– Наивник.

– Достатъчно.

Дядо им се разкашля пак, но в кашлицата му вече не се долавяше никакъв смях.

– Вчера ви казах, че имам нещо за вас. Но не уточних какво. Мисля, че вече мога да ви разкрия тайната.

Филип и Ники се спогледаха. Дядо им май все още ги смяташе за бета. Крайно време беше да разбере, че вече са на единайсет, почти тийнейджъри! Бяха се разделили с всички бебешки илюзии – например с онази, че родителите трябва да се обичат и да живеят заедно. Кой би се надявал на това, при условие че родителите на повечето деца от класа вече бяха разделени?

– Дядо, стига – помолви Ники. – Сега пък някаква тайна...

– Не „някаква тайна“, а тайната на сребърната кутия – тържествено каза дядо им.

Ники веднага изключи изричката, а Филип с един скок се озова до писалището. Там, както винаги, стоеше кутията – доста голямо сандъче от много тъмно дърво, обковано със сребро. Сребърната кутия омагьоса близнаците в мига, в който я зърнаха за първи път. Тя определено беше най-красивото нещо на света. Среброто изписваше върху блестящата повърхност непознати символи, рисуваше невиждани миниатюрни създания и растения. Когато Филип и Ники разглеждаха кутията съвсем отблизо, им се струваше, че фигурките се движат под звуците на едва доловима нежна мелодия. Е, Филип чуваше мелодията. Ники не чуваше нищо.

Цяла вечност двамата бяха молили дядо си да им покаже какво има в сребърната кутия.

– Първо трябва да пораснете – отговаряше винаги той. – Тогава ще я отворим заедно.

Когато пораснат? Та това щеше да отнеме векове!

– Сериозно ли смяташ да я отвориш? – не вярваше Ники.

Дядо им кимна. После извади тумбестия часовник от малкото джобче на жилетката си. На тънката верижка се поклащаха два миниатюрни печата, съвсем мъничка луна, зарче и дори златна свирка.

– Не свирка, а флейта – поправяше ги всеки път дядото, но кой ти обръща внимание на такива дреболии?

На верижката висеше и ключ, което близнаците не смятаха за важно – вероятно беше от катинар за куфар.

Дядо им откачи точно това ключе. Прокара пръсти по канака на кутията, откъдето надигна глава малка розова пъпка. Старите, покрити с кафяви петна ръце, се задържаха над нея. Веднъж Ники бе казала, че ръцете на дядо са изрисувани с безброй малки луни и слънца.

Розовата пъпка започна да расте, а когато ръцете му се разтвориха, розата разцъфтя. Ники полугласно преброи двадесет и две сребърни листа. В стаята се разнесе леко благоухание. Филип въздъхна шумно, а Ники извика:

– Дядо, как направи този фокус?!

Дядо им се усмихна, после мушна ключето в розата и щрак! – капакът се отвори.

В кабинета зазвуча мелодията, която Филип бе долавял понякога – вълшебна, чудно хубава музика! Близнаците боязливо надникнаха в кутията.

– Пълна е със звънчета! – извика Ники.

Кутията, облицована в тъмночервено кадифе, наистина беше пълна със звънчета – златни, сребърни, медни, кристални и дори гървени камбанки с различна големина.

– Къде са закачени? – попита Ники.

– Никъде – отвърна дядо им.

Звънчетата се поклащаха във въздуха – всяко на различна височина, и звъняха с ясните си гласчета.

– Кутията наистина пее, Филип!

Филип мразеше да го наричат Филип, но беше твърде опиянен от мелодията, за да спори. Искаше му се музиката никога да не спира.

– Никога – прошепна той.

Като че ли и Ники изпитваше същото. Тя затвори очи и се облегна на писалището.

– Така мисля най-добре. И чувам най-добре – обясни тя.

Филип и дядото размениха учудени погледи над главата ѝ. За първи път Ники харесваше музика, различна от любимия ѝ тежък рок. Дали наистина близнаците имаха специална връзка, или Ники по пътя на логиката се досети какво става зад гърба ѝ?

– Какво? – ядоса се тя, все така със затворени очи. – Мога да харесвам и други стилове, нали?

Филип се разсмя, но когато видя, че дядо му внимателно пхна ръка в кутията, стана сериозен.

– За Филип – изрече старият човек и в гланта му скочи мъничко златно звънче.

Дядото го подаде на Филип, момчето боязливо протегна ръка и звънчето се сгуши в нея като живо.

– За Ники – каза дядото и кутията му подари голяма сребриста камбанка.

– Мога да задържа тази камбанка, така ли? – не вярваше Ники.

Дядо им кимна. Кутията бавно се затвори и дивните звуци постепенно замряха. Розата свенливо притвори всичките си двадесет и две листенца, но ароматът ѝ остана да се носи в кабинета дълго след това.

Ники разлюля камбанката си.

– Не звъни – разочарова се тя.

– Звъни, звъни, но сама решава кога и защо да го прави – обясни дядо им. Ники продължаваше да люлее звънчето.

– Нищо не разбирам. Как става така? Защо? Какви са тези фокуси?

– Това не са фокуси, Ники. Това е вълшебство – каза Филип.

От неговото звънче извираше светлина. Приличаше на огнено пламъче, но не издаваше звук, въпреки че малкото му езиче не спираше да трепти.

– Как може да си толкова наивен! – ядоса се Ники.

Филип понечи да ѝ отговори, но преди спорът да избухне, дядо им ги прекъсна:

– Искате ли да разберете откъде имам тази кутия?

Близнаците се спогледаха.

– И още как! – извика Ники и пак се метна на стола си.

„Ако столът беше живо същество, сигурно щеше да избяга с писъци“ – помисли си Филип. Близнаците загледаха дядо си в очакване.

Навън дъждът се засили, затропа по стъклата, като че ли искаше позволение да влезе. В кабинета стана съвсем тъмно. Сякаш не бе ранна утрин. Сякаш пристигаше нощта.

Волфганг Амадеус Моцарт (27 януари 1756 – 5 декември 1791) е австрийски композитор, инструменталист и диригент, създал музикални произведения с изключителна художествена стойност. Започнал да се занимава с музика от съвсем ранна детска възраст, малкият Волфганг свири пред отбрана публика в кралските европейски дворове и е провъзгласен за дете чудо. Едва петгодишен, той вече композира менуети, а на осемгодишна възраст пише симфония. Син на Просвещението и представител на виенската класическа школа, той е един от най-големите гении в музикалната история.

Волфганг Амадеус Моцарт е с дълбоки езотерични и духовни убеждения, които пренася и в своята музика. В много от произведенията му са преплетени масонски символи и идеали. Това е особено очевидно в последната му опера – „Вълшебната флейта“, написана сякаш за деца.

Емануел Шиканедер (1 септември 1751 – 21 септември 1812) е немски драматург, импресарио, певец, актьор и композитор. Роден е в бедно семейство и остава без баща съвсем невръстен. Малкият Емануел е много будно и музикално дете. Той започва своята кариера като пътуващ музикант, за да се присъедини по-късно към труппа артисти. Не след дълго създава първата си опера. Големият успех идва при Шиканедер с интерпретациите му на пиесите на Шекспир.

Любовта към музиката и сходните духовни убеждения го свързват с Моцарт в сърдечно приятелство.

Емануел Шиканедер е автор на либретото на „Вълшебната флейта“ и е първият артист, който играе ролята на Папагено.

Операта за първи път е поставена на 30 септември 1791 г. в неговия театър „Theatre an der Wien“, който съществува и до днес.

„Благодарение на силата на музиката
ще преминем радостни през мрачната нощ на смъртта.“

В. А. Моцарт

www.themagicflute.bg
www.entusiast.bg
www.culturalperspectives.eu

